

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**SENIOR CERTIFICATE/
NATIONAL SENIOR CERTIFICATE**

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)

DIBATSELA 2020

TLHAHLO YA GO SWAYA

MEPUTSO: 70

Palomoka ya matlakala a tlhahlo ya go swaya ke 14.

KAROLO YA A: PADI

POTŠIŠO YA 1: KGATI YA MODITI – OK Matsepe

1.1 SETSOPOLWA SA A

- 1.1.1
  1. E/Monna wa Mmatshepho.
  2. D/Tatago Mmatshepho.
  3. A/Morwa wa Khomodi.
  4. C/Tatago Kgabagare. (4)
- 1.1.2
  - Go sa buša dikgoši.
  - Go bolelwa ka ntepa le thetho.
  - Basadi ba sa gatelelwa ka go ganetšwa go buša. (3)
- 1.1.3
  - Ke motho wa boraro.
  - O anega ditaba ka mokgwa wo di lego ka gona.
  - O šomiša baanegwa ka mokgwa wa poledišano go hlaloša ditaba. (3)
- 1.1.4
  - Boetapele bo a tswalelwaweboks
  - Mmatshepo o dutše setulo sa bogoši ka ge bogoši bo lebane lapa la gagwe. (2)
- 1.1.5
  - Mmakgoši Mmatshepho o belege bana ba basetsana fela gomme ga ba dumelwelwe go tšea setulo sa bogoši.
  - Kgoši Dianthona o tlabja ke ge morwedi'agwe a sa dumelwelwe go buša. (2)
- 1.1.6 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
Ee.
  - Go ya ka molaotheo go swanetše go ba le tekatekano ya bong.
  - Maemo a se fiwe go ya ka bong.Aowa.
  - Setšo se re tša etwa ke ye tshadi pele di wela ka leopeng.
  - Ka setšo ngwana wa mosetsana ga a swanelo go buša. (2)
- 1.1.7 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
A lethabo.
  - O tla be a phethagatša segagabo seo se rego motho ke motho ka batho/kgoši ke kgoši ka setšhaba.A manyami.
  - Seemo sa ekonomi se a hlobaetša, dilo di bitša mašeleng a mantši ka gona a ka se kgone go fepa lapa la gagwe le setšhaba ka moka. (2)

1.2 SETSOPOLWA SA B

- 1.2.1 • Ba go hloka tlhompho/Bontwadumela. (1)
- 1.2.2 • Mosadi o mmethile.
• A mo kgaolela lekgole lekgeswa la wela fase.
• Ba mo hlokišitše tshireletšo mmeleng le go mo hlokiša sephiri ka go mo ponokiša/ go mo amoga seaparo(setšwaro). (3)
- 1.2.3 • 'Go hlatša bohloko'.
• 'Go phaphaiša maaka'.
• 'Go fepa mahlo'. (3)
- 1.2.4 Leina la puku ke Kgati ya Moditi.
• Sefatamollo o gana go boetša bogoši go Nkgotlelele ka ge a bona e le lehwepe/lekgwehle/leswefe.
• Mmatshepho o tsea kgati ya bogoši ka ge a bona Sefatamollo a nyaka go utswa bogoši bjoo bo sego bja mo lebana.
• Mafelelong kgati ya moditi e swarwa ke Nkgotlelele yoo a ilego a ahlola Kgoši Dianthona le Sefatamollo e le taetšo ya gore bogoši bo mo lebane. (3)
- 1.2.5 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
• Ba ka gobatšana.
• Ba ka bolayana.
• Yo mongwe a ka fetša a išitšwe kgorong, gomme ba ahlolwa mošate
(TŠE PEDI fela) (2)
- 1.2.6 Kgakgano/Thulano.
• Go tšwelela thulano magareng ga bagaditšong/bagadikane le monna wa bona. (2)
- 1.2.7 • Dinaka tša go rwešwa ga di gomarele hlogo.
• Boetapele bo a tswalelwwa.
• Megabaru e tliša madimabe. (3)

[35]

POTŠIŠO YA 2: DILO TŠELA KE BATHO – MC Mphahlele

2.1 SETSOPOLWA SA C

- 2.1.1 1. D/Kgaetšedi ya Mashudu.
2. E/Morwa wa Meisie.
3. A/Morwedi wa Mashudu.
4. B/Monna wa Meisie. (4)
- 2.1.2 • Go bolelwa ka setokising.
• Go bolelwa ka maphodisa.
• Go bolelwa ka kgolego.
• Go bolelwa ka moahlodi.
• Go bolelwa ka kholetše ya bophodisa.
• Go bolelwa mantšu a sekgowa.
(TŠE THARO fela) (3)
- 2.1.3 • Ke motho wa boraro.
• O anega ditaba ka mokgwa wo di lego ka gona.
• O šomiša baanegwa ka mokgwa wa poledišano go hlaloša ditaba. (3)
- 2.1.4 • Kgotlelelo e tswala katlego ka ge Mukhabudi le Lufuno ba ile ba kgotlelela go tsena sekolo mafelelong ba atlega.
• Tšiwana yeo e sa hwego e leta monono ka ge Mukhabudi le Lufuno ba se ba ka ba nolega moko ge ba hlorišwa gomme lehono ba atlegile. (2)
- 2.1.5 • Bokamorago bja tiragalo ye bo hlotšwe ke go se dumelwelwe ga dikamano magareng ga Bathobaso le Bathobašweu.
• Kgethologanyo ya semorafe.
• Kgatelelo le tlhorišo ya basadi.
(TŠE PEDI fela) (2)
- 2.1.6 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
Ee.
• Molaotheo o file batho ditokelo tša go ratana le bao ba ba ratago go sa ye ka mmala goba morafe.
• Re phela nakong ya tokologo.
• Mmapelo o ja serati.
(TŠE PEDI fela)
Aowa.
• Batho ba tlo thulana ka ditšo le ditlwaelo.
• Batho ba tlo fapanwa ka ditumelo. (2)
- 2.1.7 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
Mohlala:
A manyami.
• Bathobaso le Bathobašweu ba swanetše go swarwa ka go lekana, ge ba obile molato ba ahlolwe go swana ka moka ga bona. (2)

2.2 SETSOPOLWA SA D

- 2.2.1 • Ga a sware Mukhabudi go swana le bana ba gagwe. (1)
- 2.2.2 • O šomiša Mukhabudi gampe/O mo šomiša bokgoba.
 • O mo kgethologanya ka go mo robatša ka ntle mola bana ba gagwe ba robala ka ntlong.
 • O mo lešetša ka morago ka mafuri mola bana ba gagwe ba jela ka ntlong.
 • Go šomišwa yena a nnoši ka seratswaneng.
 (TŠE THARO fela) (3)
- 2.2.3 (a) 'Go ba le hlogo ye boleta.'
 (b) 'Booi ya seroto.'
 (c) 'A ntšha ka ga tšhwene.' (3)
- 2.2.4 Leina la puku ke 'Dilo tšela ke batho'.
 • Mukhabudi le Lufuno ga ba swarwe gabotse ebile ba bitšwa dilo.
 • Rakgadi wa bona le yena o be a fela a ba bitša dilo.
 • Mafelelong dilo tšela (Mukhabudi le Lufuno) ba a atlega ba fetoga bathobatho. (3)
- 2.2.5 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
 • Mukhabudi a ka ba monna wa go ba le kgotlelelo mathateng.
 • A ka ba le maano a go iphediša gomme a kgona go selela lapa la gagwe.
 • A ka hloya tatagwe.
 • A ka hloya batho mammala.
 • A ka tlogela sekolo.
 • A ka tšhaba ka gabu.
 • Meisie a ka golegwa ka tshwarompe ya Mukhabudi.
 (TŠE PEDI fela) (2)
- 2.2.6 • Phekgogo/ Sethakgodi.
 • Mukhabudi o be a lebeletše gore o tlo phela bophelo bjo bokaone. (2)
- 2.2.7 • Batswadi ba swanetše go ba le maikarabelo kgodišong ya bana ba bona.
 • Bana le ge e se ba gago, o se ba kgetholle.
 • Kgotlelelo e tswala katlego. (3)
 [35]

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 35

KAROLO YA B: PAPADI/TERAMA

POTŠIŠO YA 3: DI ŠITILE PHAAHLA – SN Tseke

3.1 SETSOPOLWA SA E

- 3.1.1 • Thulanontle. (1)
• Theepe ga a dumele go fa bagolo ba gagwe bohlatse. (1)
- 3.1.2 (a) • Theepe o a tšwa.
• O bula lebati. (2)
(b) • A tšama a kgafa matsogo.
• O šišinya hlogo.
(E TEE fela) (1)
- 3.1.3 • O bolela le bona a eme, a nyaka go sepela.
• Ge a tšama a kgafa matsogo a šišinya hlogo. (2)
- 3.1.4 • Ga a kwešiše ditaba tšeо go bolelwago ka tšona.
• O belaela gore o pharwa ka molato woo a sa o tsebego. (2)
- 3.1.5 Monawa.
• Monawa ke yena a utollotšego diphiri ka ga ditiro tša barutiši. (2)
- 3.1.6 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
• A ka rakwa mošomong.
• Setšhaba se ka mo tsogela maatla.
• A ka šuthišetšwa sekolong se sengwe. (3)
- 3.1.7 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
Ke nnete.
• Ba kwešiša ditokelo tša bona tša go hwetša thuto.
• Ba lemoša ba taolo ya sekolo ka barutiši ba go se dire mešomo ya bona.
• Barutiši ga ba swanela go nwa, go fola, le go šika le barutwana.
(TŠE PEDI fela)
Aowa.
• Barutiši ba ka lahlegelwa ke mešomo.
• Barutiši ba bangwe ba ka ba hloya goba ba ba swara gampe.
• Ba ka fetoga batšwasehlabelo sa barutiši.
(TŠE PEDI fela) (2)
- 3.1.8 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
Ke nnete.
• Namele o imišitše barutwana eupša a tseba molao wa gore barutiši ga ba swanela go ratana le bana ba sekolo.
• Barutiši ga ba swanela go roga barutwana, ba swanetše go ba ruta, go ba kgala le go ba eletša bjalo ka bana.
• Barutiši ga ba swanela go nwa, go fola le go šika le barutwana.
(TŠE PEDI fela) (2)

3.2 SETSOPOLWA SA F

- 3.2.1 (a) Mma le morwedi.
 (b) Monna le mosadi/banyalani.
 (c) Maloko a sekolokomiti. (3)
- 3.2.2 • Tafola.
 • Sekolo. (2)
- 3.2.3 (a) 'di bolelwa ka boitshebong/bohutamong.'
 (b) 'ba dikologile sebešo.' (2)
- 3.2.4 • Theepe o romile malomeagwe Mohwiti go mo kgopelela sego sa meetse.
 • Theepe o loša Lefagwana e le tsela ya go mo homotša gore ba mo tloge morago. (2)
- 3.2.5 • Ditaba di hlalošwa ke beng.
 • Go utolla dimelo tša baanegwa.
 • Go tšweletša maikutlo a baanegwa.
 • Go tšweletša thulano.
 (TŠE THARO fela) (3)
- 3.2.6 • Tatago Lefagwana ga a tsebe gore Lefagwana o tlile go nyalwa.
 • Ga a tsebe gore o tlo botšwa ditaba tša go nyalwa ga Lefagwana ka sephiring. (2)
- 3.2.7 Ee.
 • Re be re lebeletše gore Namele a ka rakwa mošomong e fela o šuthišetšwa sekolong se sengwe. (1)
- 3.2.8 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
 • Ba swanetše go rakwa dikolong.
 • Ba swanetše go tšeelwa mangwalo a go ruta.
 • Ba ka išwa mafapheng a tša leago gore ba hwetše thušo le tlhahlo mabapi le maitshwaro a bona dikolong.
 (TŠE PEDI fela) (2)
- [35]

POTŠIŠO YA 4: GA LE BATSWADI BA SELO – Phillip Mothupi

4.1 SETSOPOLWA SA G

- 4.1.1 Thulanontle. (1)
- Setongwane o bolela le Moloki ka bogale le lenyatšo.
  - O thoba/šupa nko ka monwana.
  - O befešwe e bile o roga Moloki.
  - Baanegwa ba fapanwa ka dipolelo.
- (E TEE fela) (1)
- 4.1.2 (a) • *O lebelela Moloki ka bogale.*
• *O mo šupa ka monwana nkong.*
• *O a emelela o tsena ka ntlong a fufuletšwe.*
(TŠE PEDI fela) (2)
- (b) • *A ithapeletša.*
• *Ka boikokobetšo.*
• *Ka pefelo.*
• *A fufuletšwe.*
• *Ka bogale.*
(E TEE fela) (1)
- 4.1.3 • O roga moruti o re ke mokgalabjana.
• O botša mosadi wa gagwe gore a tswalele molongwana wa gagwe wa go nkga.
• O thobathoba ~~moruti ka monwana.~~
(TŠE PEDI fela) (2)
- 4.1.4 • Go tliša kwano magareng ga Setongwane le Nkareng.
• Go tla go lokiša seemo sa ditaba.
• Go hlohleletša phedišano ye botse magareng ga banyalani.
• Go hlola moyo wa poledišano le khutšo.
(TŠE PEDI fela) (2)
- 4.1.5 Phafane. (1)
- Ke yena a hueditšego Setongwane gore a iše Pulane komeng.
  - O foraforetša Setongwane ka tšhelete gore a se dumele gore a swarišwe.
- (E TEE fela) (1)
- 4.1.6 Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa.
• A ka golegwa.
• A ka senyagalelwā ke lapa/lenyalo.
• Setšhaba se ka mo tsogela maatla.
• A ka lahlegelwa ke kgwebo ya gagwe.
(TŠE THARO fela) (3)
- 4.1.7 Ee.
• Moruti ke yena a tlišago kwano magareng ga banyalani.
• Ba ka hwetša dikeletšo tša maleba go batho ba bjalo ka baruti.
• Moruti o hlohleletša phedišano ye botse magareng ga banyalani.

Aowa.

- Ditaba ke tša babedi, wa boraro ke mpheane.
  - Seo se ka befedisa Setongwane gomme a feletša a ntšhitše yo mongwe wa bona kotsi.
  - Baruti ba bangwe ga ba na maitshwaro a mabotse, ba ka thuba metse ya batho.
  - Molato o ka ahlolwa ke mofetikatsela.
- (TŠE PEDI fela) (2)

4.1.8 Ke a dumela.

- Setongwane o šomiša Pulane go rekiša bjala.
- Setongwane o gata taba ya go katwa ga Pulane, a lebeletše tšelete.
- Ga a hlokomele lapa la gagwe, ga a ba rekele dijo.
- O ba tšeetše karata ya SASSA.

(TŠE PEDI fela) (2)

4.2 SETSOPOLWA SA H

4.2.1 (a) Bagwera/Bakgotse.

(b) Nkareng ke morwedi wa Pebetse/Pebetse ke mmago Nkareng.

(c) Ke bagwera. (3)

4.2.2 • Go bolelwa ka maphodisa.

- Go bolelwa ka tšelete.
- Go bolelwa ka setulo.

(TŠE PEDI fela) (2)

4.2.3 (a) 'Ba ntlhametše kola'

(b) 'O mo imišitše'/'o šetše a tshetšwe ke tšona tše'o'/'o mmeleng'. (2)

4.2.4 • Phafana o katile Pulane a mo imiša.

- Phafana o file Setongwane pipamolomo gore a se mo swariše. (2)

4.2.5 • Ditaba di hlalošwa ke beng.

- Go utolla dimelo tša baanegwa.

• Go tšweletša maikutlo.

• Go laetša thulano magareng ga baanegwa.

(TŠE THARO fela) (3)

4.2.6 • Setongwane ga a tsebe gore sephiri sa gagwe le Phafana se utolotšwe.

- Setongwane ga a tsebe gore Nkareng le Mahlodi ba rera go mo swariša. (2)

- 4.2.7 Ee.
- Re be re lebeletše gore Phafana, Nkareng le Setongwane ba tla swarwa, eupša gwa swarwa Nkareng le Setongwane fela. (1)
- 4.2.8 Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.
- Basadi le bana ba bege ditiragalo tša tlaišo maphodiseng.
  - Badirelaleago ba swanetše go netefatša gore basadi le bana bao ba hlokofatšwago ba hwetša thušo ya maleba.
  - Basadi ba ka hlala goba go tlogela malapa ao go ona go renago tlhokofatšo.
- (TŠE PEDI fela) (2)
[35]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 35

KAROLO YA C: KANEGELOKOPANA

POTŠIŠO YA 5: KHUPAMARAMA – Mamphoku Mamabolo

5.1 'MOHLOMONGWE KE TLHABOLOGO' – JRL Rafapa

SETSOPOLWA SA I

- 5.1.1 'Dijase tša bona tša diuthautha tša buša tša phara marago fase.' (1)
- 5.1.2 Thulanontle.
- Moswananoši o befetšwe ebole o nyakile go betha Tibang. (2)
- 5.1.3 1. B/Tibang.
2. E/Mosadi wa Moswananoši.
3. A/Morwedi wa Ekwang.
4. C/Tatago Aleta. (4)
- 5.1.4 Moswananoši. (1)
- 5.1.5
- Go katwa goba go hlorišwa ga bana ka thobalano ga go dirwe ke batho ba kgole go dirwa ke batho bao ba tswalanago le bana bao ba hlorišwago.
  - Ditiro tša go kata ga di a swanela go bipša goba go dirwa sephiri di swanetše go begwa maphodiseng. (2)
- 5.1.6 **Ba a swana:**
- Ke barwarre.
  - Moswananoši ga a na maikarabelo gomme o dira dilo tša go se swane le tša batho.
  - Tibang ke monna wa maikarabelo wa go rata nnete.
  - Tibang o rata setšo mola Moswananoši a rata tlhabologo.
- (TŠE PEDI fela) (2)

- 5.1.7 Sehloa.
- Ke moo kgakgano e fihlago ntlhoraneng/mafelelong.
  - Mo legatong le re bona Moswananoši le Tibang ba thulana ka ge Tibang a utullotše diphiri tša gagwe.
(E TEE fela) (2)
- 5.1.8 Aowa.
- Moswananoši o gataka ditokelo tša bana ka go ba phaya thetho ka kgang
  - Molaotheo o kgahlanong le tlhorišo ya bana le basadi.
  - Batswadi ba swanetše go hlokomela le go šireletša bana ba bona.
  - Barwedi ba Moswananoši ba emišitšwe dithutong ka gore ba na le bana.
(TŠE PEDI fela) (2)
- 5.1.9 Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.
- Go bega ditaba tša tlaišo maphodiseng le go badirelaleago.
  - Ba ka botša mmagobona taba ye.
- (2)
- 5.2 **LEGOKOLODI LA MAREGA – MS Madiba**
SETSOPOLWA SA J
-
- 5.2.1
- Go bolelwa ka sefatanaga.
  - Go bolelwa ka tšhelete.
  - Go bolelwa ka sethunya.
  - Go bolelwa ka maphodisa.
  - Go bolelwa ka pankeng.
  - Go bolelwa ka laiki.
(TŠE NNE fela) (4)
- 5.2.2
- (a) 'E be e fofile // a e ragotše mo tseleng ...'
  - (b) '... ba hlwela go fola morogo...'
  - (c) '... a gogola ka moka.'
- (3)
- 5.2.3
- O a seleka/Ke lehodu/ Ga a na maikarabelo.
  - O utswitše sefatanaga sa batho.
  - O utswitše tšhelete ya batswadi.
  - O tšere sethunya sa tatagwe ntle le tumelelo.
  - O fola lebake le bagwera ba gagwe.
(TŠE PEDI fela) (3)
- 5.2.4
- O re hlalošetša ditiragalo.
  - O tšweletša dimelo tša baanegwa.
- (2)

- 5.2.5 Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.
- Ba ka golegwa.
  - Ba ka bolawa.
  - Morogo wo ba o kgogago o ka ba bakela malwetši.
(TŠE PEDI fela)
- 5.2.6 Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.
A manyami.
- Go ka gakatša tšhomisompe ya diokobatši.
  - Ba bangwe ba ka feletša ba loba maphelo a bona ka lebaka la malwetši a go hlolwa ke morogo wo.
- A lethabo.
- Bakgogi ba lona ba tla le kgoga ba lokologile.
  - Bao ba hlokago kalafo ya malwetši a itšego ka thušo ya morogo wo ba tla thušega.
  - Ditokelo tša batho ba tumelo ya borasta di ka se sa gatakwa.
(TŠE PEDI fela)
- (2)
[35]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 35

KAROLO YA D: THETO

DIRETO TŠA SESOTHO SA LEBOA – Prof. DM Kgobe

POTŠIŠO YA 6

6.1 RE MADIMABE BJANG – OK Matsepe

- 6.1.1 • Seretong se go foka moyo wa manyami ka ge moreti a kwešwa bohloko ke bana bao a rego go ba belega ba hlokofale.
- Moreti o lekile go hwetša thušo efela go padile ke ka fao a kgopelago Modimo gore a mo thuše.
(TŠE THARO fela)
- 6.1.2 • Sereto se se bopilwe ka methalotheto ye masomepedi šupa
- Ditematheto ke tše senyane.
  - Ditematheto di bopilwe ka methalotheto ye meraro, ye meraro (Ke Thesete/Triporate.)
  - Methalotheto ga e lekane, ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele.
(TŠE THARO fela)
- 6.1.3 • Moreti o nyaka go tseba gore ke mang yoo a mo loyago.
- O re motho yo ge a nyaka tšelete a tle ka sebele o tla mo fa.
(TŠE THARO fela)
- 6.1.4 Ke potšišoretoriki/Makgethepolelo.
Moreti o botšiša potšišo yeo e sa nyakego karabo.
- Go gatelela taba go feta ge e bolelwa thwii.
(TŠE THARO fela)

- 6.1.5   (a) Ke ba bakae bana bao ke ba bolokilego.
               (b) Lenaba/Mmolai wa bana ba ke mang?
               (c) Bolaya lenaba/mmolai wa bana ba ka gabohloko/sehlogo.
               (d) Go padile gore ba be le bana/ Bana re paletšwe ke go phelelwa. (4)
- 6.1.6   Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.
               • Batho ba swanetše go amogela seo Modimo a ba abetšego sona.
               • Batho ba se ke ba šupana ka menwana ge ba kopana le ditlhohlo tša bophelo. (2)
- 6.1.7   Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.
               Ee.
               • Ke tumo ya motswadi yo mongwe le yo mongwe gore ba be le bana.
               • Batswadi ba lahlegetšwe ke tshepo ka gore bana ga ba ba phelele.
               • Ba lekile ka gohle gohle fela thari e a pala.
               (TŠE PEDI fela) (2)
-
- 6.2   **MATHATA – Tauatsoala et al**
- 6.2.1   • Poeletšothomi.
               Re
               Re
               • Poeletšoputla
               Re go mothalotheto wa 11 le 13, le 13 le 15.
               Ebile go mothalotheto wa 12 le 14. (4)
- 6.2.2   • A kwewa, a tsebjä
               Ebile a re tlaiša.
               • Kelelothalo – kgopoloo ya mothalotheto wa ka godimo e tšwela pele mothalothetong wo o latelago. (3)
- 6.2.3   • Tshwantšhišo
               • Ga go motho yo a se nago mathata. Batho ka moka ba na le mathata ka go fapafapano ga ona ka fao re phela le ona. Ga go mo re ka a tšabelago. (2)
- 6.2.4   • Go bothata/go boima//
               • A kwewa/a tsebjä//
               • Sešura se tlemaganya le go kgaoganya dikarolometara. (3)

- 6.2.5 • Kgopolong/ Moyeng.
• Morumokwanophetši. (2)

6.2.6 Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.
• Motho a ka ba le bagwera le meloko bao/yeo a ka boledišanago le bona/yon a mathata a gagwe.
• Motho a ka ya go badirelaleago, baoki le dingaka tša menagano go hwetša thušo.
• Motho a leke go arogana le dilo tšeо di mo hlolelago mathata. (3)
[35]

